

Prof. dr hab. Irena Żarnowska-Kuszevska
Akademia Muzyczna im. F. Nowowiejskiego
w Bydgoszczy
Dziedzina: **Sztuki muzyczne**
Dyscyplina artystyczna : **Instrumentalistyka**

Bydgoszcz 18 09.2020 r.

RECENZJA W POSTĘPOWANIU HABILITACYJNYM DR MARII SŁAWEK

Zlecniodawca recenzji:

Zlecenie podjęte w związku z decyzją Rady do Spraw Dyscypliny - *Sztuki Muzyczne* Akademii Muzycznej w Krakowie (Uchwała Nr 61/2020) z dnia 10 lipca 2020r., powołującą Komisję Habilitacyjną, w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr Marii Sławek w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej: sztuki muzyczne. Do nadesłanego pisma informującego mnie o wyznaczeniu mej osoby na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr Marii Sławek została dołączona wymagana przez ustawę kompletna dokumentacja habilitantki w formie elektronicznej i płyta CD z nagraniem wskazanym przez nią jako swoje główne osiągnięcie artystyczne.

Podstawowe dane o Habilitantce

Maria Sławek urodziła się w Gdańsku. Ukończyła wyższe studia muzyczne w Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie prof. Wiesława Kwaśnego, gdzie następnie rozpoczęła pracę jako asystentka w Katedrze Skrzypiec i Altówki, a od roku 2018 jest zatrudniona na stanowisku adiunkta. Kształciła się pod kierunkiem wielu wybitnych muzyków m.in. Wiesława Kwaśnego i Dory Schwarzberg (Wiedeń). Umiejętności swoje doskonaliła pod kierunkiem Kai Danczowskiej, Maxima Vengerowa i Wandy Wiłkomirskiej.

W 2019 roku ukończyła Podyplomowe Studia Polsko-Żydowskie w Instytucie Badań Literackich PAN w Warszawie.

Stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie instrumentalistyki, nadany został habilitantce Uchwałą Rady Wydziału Instrumentalnego w Krakowie z dnia 27 maja 2015 roku, na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej „*Twórczość Mieczysława Wajnerberga. Ekspresja i styl z perspektywy wykonawczo-interpretacyjnej na przykładzie utworów na skrzypce i fortepian z lat 1947- 1953*” oraz po złożeniu wymaganych egzaminów. Promotorem w przewodzie był prof. Wiesław Kwaśny a recenzentami byli: prof. dr hab. Bartosz Bryła (AM Poznań) i dr

hab. Jan Stanienda (prof. UMFC). Od czasu uzyskaniu stopnia doktora habilitantka wykazuje dużą aktywność koncertową, dydaktyczną i organizacyjną czego dowodem jest przedstawiona dokumentacja.

Ocena Autoreferatu

Autoreferat dr Marii Sławek jest źródłem wiedzy o muzycznej drodze jaką do tej pory przebyła. Jest to bardzo osobista wypowiedź, w której opisuje fundamenty swej edukacji muzycznej, wskazując na wpływ mamy – uznanej wiolonczelistki, taty – melomana oraz miejsca w którym się wychowała - gdańskiej Filharmonii i Opery Bałtyckiej.

Naukę gry na skrzypcach rozpoczęła w wieku czterech lat w prywatnej szkole muzycznej w Gdańsku, prowadzonej przez pedagogów z byłych krajów radzieckich, którzy ukształtowali po części jej wrażliwość muzyczną. Od piątego roku życia uczyła się tam także gry na fortepianie. Ponadto szkoła ta uczyła tańca, gry w zespołach kameralnych, śpiewu w chórze. Te wszystkie formy ekspresji wywarły wielki wpływ na jej dalszą drogę artystyczną.

Wiele miejsca w autoreferacie habilitantka poświęca swoim kolejnym pedagogom. Wspomina profesor Marię Langowską, z którą współpraca zaowocowała solidnymi podstawami technicznymi. Wielkie znaczenie miał też pedagogiczny kontakt z prof. Krystyną Jurecką, dzięki której uświadomiła sobie, że granie na skrzypcach to jej wielka pasja i miłość. W dalszej części habilitantka wspomina o uczestnictwie w kursach prowadzonych przez Maestrę Wandę Wiłkomirską i nauce w klasie prof. Wiesława Kwaśnego oraz Janinę Romańską-Werner i Dorę Schwarzbberg.

W drugiej części autoreferatu dr Maria Sławek opisuje swą działalność artystyczną i naukową. Koncentruje się ona na koncertowaniu solowym i kameralnym.

Wiele miejsca poświęca habilitantka współpracy z pianistą Piotrem Różańskim, z którym koncertuje od 2007 roku. Mają w swoim repertuarze dzieła od klasyki do współczesności. Nagrali również razem dwie płyty. Ważną częścią jej działalności artystycznej jest sekstet smyczkowy, z którym występuje od ponad dziesięciu lat. Jest również koncertmistrzynią i solistką zespołu Chain Ensemble, utworzonego przez Andrzeja Bauera. Ponadto dr Maria Sławek współpracuje z wieloma wybitnymi artystami. Należą do nich m. in.: Ewa Pobłocka, Katarzyna Popowa-Zydroń, Radosław Kurek, Grzegorz Mania, Anna Maria Staśkiewicz, Rafał Kwiatkowski, Marcin Zdunik.

Dalej następuje dogłębny opis dzieła artystycznego, które habilitantka uznaje za swoje główne osiągnięcie w okresie po uzyskaniu stopnia doktora. Jest nim nagranie płyty pt. "Rejoice", z utworami różnych kompozytorów, z których każdy odwołuje się w pewien sposób do muzyki Jana Sebastiana Bacha. Opis i ocena dzieła znajdują się w dalszej części recenzji.

Kolejna część autoreferatu opisuje działalność pedagogiczną habilitantki, którą prowadzi w Akademii Muzycznej w Krakowie, początkowo jako asystentka, a od roku 2018 jako samodzielny pedagog na stanowisku adiunkta. W Szkole Muzycznej II stopnia im. F. Chopina prowadzi własną klasę skrzypiec od 2019 roku.

Prowadzi także kursy skrzypcowe i kameralne oraz zasiada w jury ogólnopolskich konkursów skrzypcowych.

W ostatniej części autoreferatu dr Maria Sławek opisuje swoją działalność organizacyjną i popularyzatorską. Może pochwalić się organizacją licznych wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych oraz kilkoma oryginalnymi, autorskimi projektami które zrealizowała w murach Akademii Muzycznej w Krakowie oraz jako członek-założyciel Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kameralistów.

Autoreferat spełnia wymagania określone w rozporządzeniu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Ocena Dzieła Artystycznego

Zgodnie z wymogami ustawowymi art.16 ust.2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U.nr65, poz595 ze zm), habilitantka spośród wykonywanych przez siebie dzieł muzycznych, jako najważniejsze osiągnięcie artystyczne wyróżnia wykonanie i nagranie na płycie pt."Rejoice", wydanej przez ACCORD w 2019r., następujących utworów:

- **Johann Sebastian Bach - 15 Inwencji dwugłosowych**
w opracowaniu na skrzypce i wiolonczelę
- **Eugene Ysaye - Sonata a- moll op.27 nr.2 na skrzypce solo**
  - Obsession: Prelude, poco vivace
  - Malinconia: Poco lento
  - Dance des ombres: Sarabanda (lento)
  - Les Furies: Allegro furioso
- **Krzysztof Penderecki – Ciaccona in memoriam Giovanni Paolo II**
w opracowaniu na skrzypce i wiolonczelę
- **Sofia Gubaidulina – Sonata „Freue dich”**
na skrzypce i wiolonczelę
  - Eure Freude wird nimand voneuch nehmen

- Freuet euch der Freude
- Freue dich, Rabbi
- Nun ist er in sein Haus zuruckgekehrt
- Hor auf deine innere Stimme

Wykonawcy: Maria Sławek (skrzypce) i Marcin Zdunik (wiolonczela)

Nagranie zrealizowano w Sali Koncertowej Filharmonii Narodowej w grudniu 2018 roku.

Reżyser nagrania: Aleksandra Nagórko, Agnieszka Szczepańczyk.

Pomysł zestawienia na jednej płycie czterech dzieł muzycznych: J.S Bacha, E.Ysaya, K.Pendereckiego i Sofii Gubajduliny uważam za niezwykle trafny, bowiem każda z tych kompozycji odnosi się w pewien sposób do muzyki J. S. Bacha, co było zamysłem habilitantki. I tak Eugene Ysaye tematycznie nawiązuje do III partity E-dur, Ciaccona Krzysztofa Pendereckiego koresponduje z Bachem poprzez formę oraz zawarte w tytule treści religijne a S.Gubajdulinę łączą z Bachem treści mistyczne oraz fascynacje doskonałym, matematycznym łańcem i proporcjami.

Repertuar wykonany na płycie CD należy do takich kompozycji, których wykonanie wymaga dużych umiejętności skrzypcowych, znakomitej techniki i wielkiej dojrzałości artystycznej i emocjonalnej. Wszystkie utwory zostały wykonane z wielką starannością pod względem jakości brzmienia, znakomitej intonacji, artykulacji, barwy dźwięku, kolorystyki i ekspresji.

Bogactwo zastosowanych środków artystycznych świadczy o znakomitym warsztacie instrumentalnym habilitantki.

Artystce partneruje na wiolonczeli Marcin Zdunik. Skrzypaczka i wiolonczelista współgrają tutaj doskonale, budując napięcia dynamiczne, grając precyzyjnie dobrą artykulacją i intonacją.

Stwierdzić muszę, że wykonanie spełnia moje oczekiwania w zakresie doznań artystycznych.

Ocena dorobku artystycznego

Jak wynika z przedstawionej dokumentacji dr Maria Sławek jest skrzypaczką skupiającą się na intensywnym koncertowaniu jako solistka i kameralistka. W ciągu ostatnich pięciu lat, po uzyskaniu stopnia doktora w 2015r., wystąpiła w 68 koncertach solowych i kameralnych.

Miejsca w których występowała to prestiżowe sale filharmoniczne w Warszawie, Katowicach, Krakowie, Bydgoszczy, Jeleniej Górze, Kielcach i w Operze Narodowej. Występowała także w muzeach, zamkach, kościołach i aulach uniwersyteckich (Jerozolima, Kraków, Rzeszów, Los Angeles (Kalifornia)).

Ma na swoim koncie koncerty z towarzyszeniem orkiestr symfonicznych:

W 2015r. wspólnie z Orkiestrą CORda Cracovia wykonała L.van Beethovena „Koncert potrójny C-dur op.56” przy współudziale znakomitych artystów: Andrzeja Bauera (wiolonczela) i Marioli Cieniawy (fortepian). Dyrygował Tadeusz Strugała.

W tym samym roku odbył się koncert w Muzeum Kolumba w Koloni (Niemcy), gdzie zagrała „Koncert skrzypcowy” G.Scelsiego-Anahit, z towarzyszeniem European Workshop for Contemporary Orchestra. Dyrygował Rudiger Bohn. Koncert ten powtórzony był jeszcze dwa razy podczas festiwalu „Warszawska Jesień” w Studio Koncertowym Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego i w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej w Krakowie. Towarzyszyła ta sama orkiestra (2015 r.).

W 2016 w Sali Koncertowej Filharmonii Krakowskiej dr Maria Sławek wykonała Symfonię koncertującą na skrzypce i altówkę KV364 Wolfganga Amadeusza Mozarta, przy współudziale Jana Snakowskiego (altówka) i Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Krakowskiej. Dyrygował Christoph Campestrini.

W czerwcu 2017 roku wraz z Orkiestrą Filharmonii Pomorskiej dr Maria Sławek zagrała Koncert skrzypcowy D-dur op. 77 J. Brahmsa. W koncercie tym miałam okazję uczestniczyć i muszę powiedzieć, że było to jedno z lepszych wykonań tego koncertu jakie słyszałam w Sali Koncertowej Filharmonii Pomorskiej. Dyrygował Kai Bumann.

W roku 2018 Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Krakowskiej towarzyszyła dr Marii Sławek w II Koncercie skrzypcowym g-moll op.63 S.Prokofiewa a dyrygował Łukasz Borowicz.

W 2019 roku wykonała Koncert skrzypcowy D-dur op.35 E.W.Korngolda z Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Dolnośląskiej w Jeleniej Górze pod dyрекcją Szymona Makowskiego a w Filharmonii Świętokrzyskiej w Kielcach, z tamtejszą orkiestrą, E.Lalo- Symfonię hiszpańską. Dyrygował Jacek Rogala.

W repertuarze koncertowym tego okresu na skrzypce solo pojawiają się takie pozycje jak: J.S.Bach - III Partita E-dur BWV1006, III Sonata C-dur BWV1005, Ciaccona z II Partity d-moll BWV1004, E.Ysaye- II Sonata a-moll op.27, B.Bartok - Tempo di Ciaccona z Sonaty na skrzypce solo, N.Borenstein - Quasi una cadenza.

Repertuar kameralny przedstawia się równie imponująco:

J.S.Bach - 15 Inwencji dwugłosowych BWV772-786 w opracowaniu na skrzypce i wiolonczelę; G.Haendel/J.Halvorsen - Passacaglia na skrzypce i wiolonczelę;

A.Corelli - Concerto grosso D-dur op.6 nr.4; W.A.Mozart - Sonata B-dur KV 454, Kwintet klarnetowy A-dur KV581, Sonata F-dur KV224, Sonata G-dur KV274, Sonata B-dur KV 212, Sonata C-dur KV336, Requiem d-moll KV626 (opracowanie na sekcję smyczkowy), Adagio E-dur KV261; L.van Beethoven - Sonata A-dur op.30 nr.1, Sonata

G-dur op.96. nr.10; F. Schubert – Kwintet z dwiema wiolonczelami C-dur D 956, Oktet F-dur D803, Kwartet smyczkowy d-moll D810, Adagio Es-dur D879 , Rondo brillante h-moll, Sonata a-moll D385; R.Schuman - II Sonata d-moll op.121 na skrzypce i fortepian; I.J.Paderewski – Melodia; G.Fitelberg - Romance sans paroles, Mazurek; J.Brahms - I Sonata G-dur op. 78, Sekstet smyczkowy G-dur op.36, Kwintet fortepianowy f-moll op.34, Trio fortepianowe H-dur nr1, III Sonata skrzypcowa d-moll op.108., Trio c-moll op.101; P.Czajkowski - Sekstet smyczkowy „Souvenir de Florence”; B.Bartok – „Węgierskie melodie ludowe” na skrzypce i wiolonczelę, I Rapsodia Sz.87 na skrzypce i fortepian; S.Rachmaninow - Trio elegijne g-moll; K.Szymanowski - „Pieśń Kurpiowska”, Taniec z baletu „ Harnasie”, Wariacje b-moll na skrzypce i fortepian; E.Bloch - Kol Nidrei op.47; M.Ravel - Kaddish, Sonata na skrzypce i wiolonczelę, Trio fortepianowe a-moll; I.Strawiński- Divertimento na skrzypce i fortepian; B.Britten - Phantasy Quartet; Z.Krauze- Kwintet fortepianowy; W.Lutosławski - Subito na skrzypce i fortepian, 4 melodie śląskie na czworo skrzypiec; K. Penderecki - Kwartet na klarnet i trio smyczkowe, Ciaccona in Memoriam Giovanni Paolo II na skrzypce i wiolonczelę; M. Weinberg- III Sonata op.37, IV Sonata op. 39, V Sonata op. 53, Sonatina op. 46; S. Gubaidulina- Sonata Freue dich/ Rejoice na skrzypce i wiolonczelę.

Maria Sławek opublikowała także następujące nagrania płytowe:

Mieczysław Weinberg – „Sonatas for violin and piano”.

Nagrane kompozycje to: Sonata nr. 4 op. 39, Sonatina op. 46, Sonata nr. 5 op. 53. Współwykonawcą jest Piotr Róžański (fortepian). Płyta wydana została przez Wydawnictwo CD ACCORD w 2015 roku.

Tytuł drugiej płyty, wydanej przez to samo wydawnictwo w 2019 roku to „Rejoice”. Nagrane kompozycje: Johann Sebastian Bach – 15 Inwencji dwugłosowych BWV 772-776; E. Ysaye – Sonata a- moll op.27 nr2; Krzysztof Penderecki – Ciaccona in Memoriam Giovanni Paolo Secondo; Sofia Gubaidulina – Sonata Freue dich/ Rejoice. Współwykonawcą jest Marcin Zdunik (wiolonczela).

Repertuar habilitantki jest różnorodny i bardzo wymagający. Świadczy to o dużych możliwościach technicznych i interpretacyjnych skrzypaczki.

Osiągnięcia artystyczne habilitantki przyjmuję.

Ocena działalności dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej po uzyskaniu stopnia doktora

Pracę dydaktyczną dr Maria Sławek podjęła w Akademii Muzycznej w Krakowie w 2012 roku w Katedrze Skrzypiec i Altówki. Po uzyskaniu stopnia doktora (2015r.) wspólnie z prof. Wiesławem Kwaśnym wykształciła sześcioro studentów. Troje z nich

ukończyła studia II stopnia i trzy studentki studia I stopnia. Samodzielnie doprowadziła do dyplomu magisterskiego pięcioro studentów, oraz trzy studentki ukończyły studia I stopnia pod kierunkiem habilitantki.

Dr Maria Sławek wypromowała też trzy pisemne prace dyplomowe.

Wystąpienia konferencyjne:

13.11.2015. W Dobroczycach na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Kultura i jej rozwój a muzykowanie zespołowe i zmiany w szkolnictwie artystycznym” wygłosiła referat pt. *„Czy dyrygent jest zawsze potrzebny? Praca z orkiestrą „od pulpitu”-refleksje”*

29.09.2017. również w Dobroczycach podczas Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej, przedstawiła referat pt. *„Wyzwania w kształceniu przyszłych muzyków, profile kształcenia, zmiany w podstawach programowych”*

15-17.11.2018. (UMFC) – I ogólnopolska Konferencja Naukowo–Artystyczna „Polska sonata skrzypcowa: geneza, interpretacja, recepcja”, habilitantka przedstawiła referat pt. *„Tożsamość artysty wobec przemian historycznych. Mieczysław Weinberg i jego wybrane sonaty skrzypcowe”* (treść referatu w formie artykułu przyjęta do druku w wydawnictwie naukowym UFMFC).

07.10.2019 podczas Międzynarodowej Konferencji Naukowej w Akademii Muzycznej w Krakowie „ Mieczysław Weinberg – twórca wobec historii: tożsamość, interpretacja, konteksty” habilitantka przedstawiła referat pt. *„Pęknięta tożsamość – Zagłada w twórczości kompozytorskiej Mieczysława Weinberga”*.

20-22.11.2019. Odbędzie się konferencja naukowa „Związani historią. Stosunki polsko – żydowskie na ziemiach polskich” w Żydowskim Instytucie Historycznym w Warszawie, podczas której habilitantka przedstawiła referat pt. *„Zagłada w twórczości kompozytorskiej Mieczysława Weinberga”*

07–19.12.2019. w Moskwie podczas Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Fate and works of M.S.Weinberg” zaprezentowany został referat wspólnie z Piotrem Różańskim pt. *„The artist's identity in the face of historical changes. Mieczysław Weinberg and his selected sonatas for violin and piano. Performers perspective”*.

Habilitantka uczestniczyła jako juror w pięciu ogólnopolskich festiwalach i konkursach skrzypcowych, prowadziła warsztaty instrumentalne w ramach Kursu Interpretacji Muzyki Kameralnej podczas XIV Festiwalu Ensemble im. ks. Daisy na zamku Książ w Wałbrzychu.

Dr Maria Sławek pełniła funkcję sekretarza Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej w Akademii Muzycznej w Krakowie, jest też założycielką i członkinią Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kameralistów oraz członkinią Rady Programowej Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kameralistów. Ponadto bierze udział w organizacji ogólnopolskich i międzynarodowych konferencji naukowych jako członkini komitetów organizacyjnych i naukowych.

Osiągnięcia dydaktyczne, naukowe i organizacyjne kandydatki przyjmuję.

Konkluzja

Na podstawie przedstawionej dokumentacji i jej analizy mogę stwierdzić, że dr Maria Sławek jest artystką niezwykle aktywną, wszechstronną i przygotowaną do samodzielnej pracy artystycznej i naukowej. Świadczy o tym urozmaicona ilość koncertów, oraz wykaz studentów, z którymi prowadziła zajęcia w ostatnich latach. Także aktywność organizacyjna i osiągnięcia naukowe oraz propagowanie polskiej kultury w kraju i za granicą jest niewątpliwym wkładem w rozwój prezentowanej dyscypliny. Stwierdzam niniejszym, że osiągnięcia artystyczne, naukowe, organizacyjne i dydaktyczne spełniają w pełni wymagania art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Irena Zarowska - Kuszewska